

Hizkuntzak

Joxean Agirre

Oporretan, neure hizkuntzen eremutik atera orduko, lau esaldi jarraian esaten ez dakien atzeratu baten traza hartzen diot neure buruari eta Nestor Basterretxeak aipatu ohi zuen pertsonaia bat datorkit gogora: Pas de Calais-ko hotel baten atezain lan egiten zuen emakume espainiar batek 40 urte zeraman Frantzian. Gaztelania ahazturik zuen baina frantsesa ikasi gabe eta anabasa arraro bat egiten omen zuen. «*Si ancora tomas de la viera, te vas a agarrar una feblesa*» esan zezakeen, edo «*estas crevettas tienen du sable*». Nahasketa linguistikoak emakumeari berari ere grazia egiten zion nonbait eta esaldi bakoitzaren ondoren algara bat egiten omen zuen.

60ko hamarkadan, oso bakanak eta oso bestelakoak ziren gure artean poliglota. Mirande aipatzen zen. Bagenekien Krutwigek, Arestik edo Kintanak euskara hila-bete gutxitan eta beren gisara ikasi zutela. Juan Mari Lekuona, moda berriei aiduru beti, esperantoa ikasten ari zela esaten ziguten. Xabier Mendiguren Bereziartuk hizkuntzak ikasten zituela. Haren ezagunei galdetzen genien «zerekin ari duk orain?» eta «errusierarekin» erantzuten ziguten eta txundituta gelditzen ginen.

Orain poliglota izatea obligazio bihurtu da ia-ia, nahiz eta lehen zuten haloa galdu duten. Horretarako daude hizkuntza eskolak. Baina ni saiatzen naizen bakoitzean lehengo erara ikasi nahi izaten

ditut eta emaitzak hutsaren hurrengoak izaten dira. Dagoeneko esperantza bakarra daukat: Oliver Sack-en liburuetan agertzen diren pazienteen antzera, egunen batean buruan kolpe bat hartu eta hizkuntzaren bat hitz egiten hastea.

Egun gutxi barru noa oporretara eta ez zitzaidan gaizki etorriko kaskarreko on batek buruan dudak korapiloa askatuko balit eta erosotasun apur batekin Europako pare bat hizkuntza txukun antzean hitz egiten hasiko banintz. Hori gerta da-kidan bitartean nire esperanto bereziarekin moldatu beharko dut eta Nestorren atezainak bezala «crevettak» jango ditut hondar aleekin edo «flebesak» harrapatuko ditut garagardoarekin. •

Bizi zitezkeenak

Nekane Zinkunegi
Barandiaran

Liz izendatu dute haren intimitatea babesteko. 24 urte zituen eta Argentinako Senatuak Abortua legeztatzeke lege proiektua atzera bota eta ia astebetera hil zen. Senatuaren erabakiaren ondoren abortu klandestino batek eraildako lehen emakumea izan da. Perrexil zurtoinarekin haurdunaldia eteten saiatu zen eta horrek eragindako shock septikoaren eta infekzioaren ondorioz joan behar izan zuen erietxera. Han umetokia erauzi eta zainketa berezietara bideratu bazuten ere, larriegia zen haren osasun egoera bizirik atera

ahal izateko. Artatu zuen medikuetako batek esan zuen urteak zirela perrexilarekin lotutako kasurik esku artera iristen ez zitzaiela. Hori dakar klandestinitatera kondenatuta egoteak, baldintza egokietan abortatzeko aukerarik ez izateak eta kartzelara joateko beldurrak. Baina ez hori bakarrik. Legezko abortuaren aldeko mugimenduak sekulako urratsak egin baditu ere, Senatuan atzera bota izanak gizarte bereizketa areagotzen du. Abortatu ondoren konfesatzera joan eta bekatutik libre geratzen diren emakume aberatsen eta

klandestinitatean abortatzeagatik hiltzen diren emakume behartsuen arteko bereizketa iraunarazten du. Abortatu ondoren ikasten jarrai dezaketen familia aberatseko alaben eta haurdunaldia hala nola eten dutelako Poliziak jazar ditzaketen nesken arteko bereizketa eragiten du. Jaio gabeek oroitzeak bizi zitezkeenez ahaztera daramatza pentsaera ustez garbikoak. Jaio gabe geratutako haurrak nora iritsi zitezkeen espekulatzeke tranpa egiten duten bitartean, baldintza kaskarretan abortatzeagatik hildako emakumeak zer izan zitezkeen ahaztu nahi dute. •